

Kirjanpainajan toukan aiheuttamat metsätuhot

Ympäristölautakunta 13.03.2025 § 18

Esittelijä: Kaupunkikehitysjohtaja Rantanen Marja
Valmistelija: Kaupunkikehitysjohtaja Rantanen Marja
Rakennustarkastaja Iivari Petri

Karkkilan kaupunki on saanut huolestuneelta asukkaaltaan ilmoituksia kirjanpainaja-toukan aiheuttamista, metsätuhoista mm. Karjaanjoen ranta-alueella. Ilmoittajan mukaan kaupungin tulisi tehdä toimenpiteitä tuhojen rajoittamiseksi.

Vastaava rakennustarkastaja sekä maisema-arkkitehti-harjoittelija ovat käyneet katselmoimassa tuho-alueiksi ilmoitettuja alueita Karjaanjoen varressa. Katselmoinnissa havaittiin huonokuntoisia ja kuolleita kuusia etenkin luonnonsuojelualueilla. Lisäksi Myllypuiston alueen vanhoissa kuusissa havaittiin merkkejä hyönteisistä.

Maisemallisesti suojelualueet ovat luonnonmaisemaa, jolla erilaiset luonnonhäiriöt ja elinkaaren eri vaiheissa olevat puut ovat osa maiseman rikkautta. Luonnon annetaan näillä alueilla kehittyä omaan tahtiinsa. Lahoavat ja kuolleet puut lisäävät metsäalueiden monimuotoisuutta. Suojelualueille voidaan tehdä vain hoitotoimenpiteitä, jotka on mainittu suojelualueen perustamispäätöksessä. Poikkeamiseen tarvitaan lupa ely-keskukselta.

Myllypuiston alue on lähivirkistysaluetta, jolla ei asemakaavan mukaan saa suorittaa sen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä. Alueella on sallittu luonnon ja maisemanhoidon kannalta tarpeelliset toimenpiteet. Kaavassa mainittuun luonnontilaan kuuluvat eri elinkaaren vaiheissa olevat puut. Maiseman kannalta hoitotoimenpiteissä tulisi huomioida vaikutukset alueen virkistyskäyttöön. Suurien puiden poisto vaikuttaa ympäristön maisemakuvaan.

Myllypuiston alueella on vuonna 2021 tehdyn liito-oravaselvityksen mukaan liito-oravan elinpiiri, jolla on kaksi liito-oravan ydinaluetta. Suomen luonnonsuojelulain mukaan liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on lailla kiellettyä.

Ennen kaupunki-alueelle tehtäviä maisemallisia hakkutöitä täytyy olla lainvoimainen maisematyölupa.

Kirjanpainaja-toukan miehittämän puuston hoitotyön haasteena on mm. se, että

- luonnonsuojelualueilla ei ilman lupaa voida tehdä hoitotoimenpiteitä
- liito-oravan elinympäristöä ei saa tuhota

Virkistysalueella, jolla ei ole liito-oravan ydinalueita, voidaan tehdä luonnon ja maisemanhoidon kannalta tarpeellisia toimenpiteitä Metsän jättämisestä nykyiselleen voi seurata se, että kuolleiden ja lahoavien kuusten määrä alueella lisääntyy. Elinkaarensa loppuvaiheessa olevat puut ovat osa

luonnonsuojelualueilla suojeltavaa ympäristöä. Virkistysalueella kuolleet puut ovat osa luonnonomaista virkistysmaisemaa.

Kirjanpainajatoukan vaurioittamalle alueelle ei suoraa ja ilman selvityksiä voida osoittaa hakkuu tai rajoitustoimenpiteitä. Myös karkkilan kaupunginvaltuusto on saanut 21.10.2024 (§ 255) päivätyn kansalaisaloitteen, jossa on muistutettu luonto-, mielipide- ja lähialueselvityksien tärkeydestä ennen minkäänlaisiin hakkuutoimenpiteisiin ryhtymistä.

Ehdotus: Kaupunkikehitysjohtaja Rantanen Marja

Ympäristölautakunta esittää, että

1. se pyytää Karkkilan luonnonsuojeluyhdistyksen kannanottoa siitä, miten kirjanpainajan miehittämää metsikköä puustoja tulisi hoitaa ja minkälaisin toimin saataisiin varmistettua, että metsälle ja luonnolle aiheutuvat vahingot saadaan rajoitettua nyt vaurioituneeseen alueeseen
2. Pyytää Uudenmaan ELY-keskukselta lausuntoa luonnonsuojelualueiden ja liito-oravan ydinalueen kirjanpainajatuhojen käsittelystä ja ehkäisemisestä

Käsittely: Lautakunta kävi asiasta keskustelua ja keskustelun kuluessa Harri Lindfors teki Pertti Lehtosen kannattamana muutetun päätösehdotuksen seuraavasti:

Päätösehdotuksesta otetaan kohta yksi pois, jolloin päätösehdotus olisi seuraava: Ympäristölautakunta esittää, että

1. Pyytää Uudenmaan ELY-keskukselta lausuntoa luonnonsuojelualueiden ja liito-oravan ydinalueen kirjanpainajatuhojen käsittelystä ja ehkäisemisestä

Koska oli tehty kannatettu muutosehdotus puheenjohtaja totesi, että oli suoritettava äänestys. Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne, jotka kannattavat päätösehdotusta äänestävät JAA ja ne, jotka kannattava Lindforsin ehdotusta, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin. Suoritettiin nimenhuutoäänestys.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin kuusi (6) JAA-ääntä (Boström, Heathfield, Linnakoski, Reikko, Sinervä, Toikka) ja kaksi (2) EI-ääntä (Lindfors, Lehtonen).

Puheenjohtaja totesi, että äänin 6-2 lautakunta päättää alkuperäisen päätösehdotuksen mukaan.

Äänestyksen jälkeen lautakunta jatkoi vielä keskustelua. Keskustelun kuluessa kaupunkikehitysjohtaja teki vielä päätösehdotukseen muutoksen keskustelun pohjalta seuraavasti:

Ympäristölautakunta esittää, että

1. Pyytää Uudenmaan ELY-keskukselta lausuntoa luonnonsuojelualueiden ja liito-oravan ydinalueen kirjanpainajatuhojen käsittelystä ja ehkäisemisestä.
2. Pyytää Karkkilan luonnonsuojeluyhdistyksen kannanottoa siitä, miten kirjanpainajan miehittämää metsikköä puustoja tulisi hoitaa ja minkälaisin toimin saataisiin varmistettua, että metsälle ja luonnolle aiheutuvat vahingot saadaan rajoitettua nyt vaurioituneeseen alueeseen.

Puheenjohtaja tiedusteli voidaanko kaupunkikehitysjohtajan muutettu päätösehdotus hyväksyä. Lautakunta hyväksyi muutetun päätösehdotuksen yksimielisesti.

Harri Lindfors jätti päätöksestä eriävän mielipiteen.

Päätös:	Ympäristölautakunta esittää, että 1. Pyytää Uudenmaan ELY-keskukselta lausuntoa luonnonsuojelualueiden ja liito-oravan ydinalueen kirjanpainajatuhojen käsittelystä ja ehkäisemisestä. 2. Pyytää Karkkilan luonnossuojeluyhdistyksen kannanottoa siitä, miten kirjanpainajan miehittämää metsikköä puustoja tulisi hoitaa ja minkälaisin toimin saataisiin varmistettua että metsälle ja luonnolle aiheutuvat vahingot saadaan rajoitettua nyt vaurioituneeseen alueeseen.
Täytäntöönpano:	Ympäristöpäällikkö, Uudenmaan ELY-keskus, Karkkilan luonnossuojeluyhdistys

Ympäristölautakunta 28.08.2025
67/11.04.00/2025

Esittelijä:	Kaupunkikehitysjohtaja Rantanen Marja
Valmistelija:	Kaupunkikehitysjohtaja Rantanen Marja

Ympäristölautakunta käsitteli aiemmassa kokouksessaan 13.3.2025 (§ 18) ilmoitusta, jonka mukaan kaupungin metsäalueilla, erityisesti Karjaanjoen ranta-alueella ja Myllypuistossa, on havaittu kirjanpainajatuhoja. Katselmuksissa havaittiin yksittäisiä kuolleita ja huonokuntoisia kuusia sekä merkkejä hyönteistuhouista. Koska osa alueista on luonnonsuojelualueita ja osa liito-oravan ydinaluetta, lautakunta päätti pyytää asiasta lausunnot Uudenmaan ELY-keskukselta ja Karkkilan luonnossuojeluyhdistykseltä.

Asiasta saadut lausunnot

- **ELY-keskus (31.3.2025, UDELY/1711/2025)**

Lausunnon mukaan luonnonsuojelualueilla ei pääsääntöisesti ryhdytä torjuntatoimiin kirjanpainajatuhojen vuoksi, sillä kyseessä on metsän luontainen uudistumisprosessi. Kuolleiden kuusien poistaminen voi lisätä leviämiskä ja heikentää liito-oravan elinympäristöjä. Turvallisuusriskin aiheuttavien yksittäisten puiden poistaminen on mahdollista lupamenettelyllä.

- **Karkkilan luonnossuojeluyhdistys (8.4.2025)**

Lausunnon mukaan Myllypuistossa on todettu vain 5–7 yksittäistä kirjanpainajavaurioita kuusta, eikä leviämiskä ole havaittavissa. Kuolleet puut voidaan jättää lahoppuiksi tai kaataa maapuiksi liito-oravan pesimäaika huomioiden. Luonnonvarakeskuksen tutkimuksen perusteella torjuntatoimet suojelualueilla olisivat luonnonsuojelulainvastaisia.

Perustelut

Saatujen lausuntojen ja katselmusten perusteella kirjanpainajatuhojen määrä on rajallinen, eikä se edellytä kaupungilta erillisiä metsänsuojelutoimenpiteitä.

Luonnonsuojelu- ja virkistysalueiden hoitoa ohjaavat rauhoitusmääräykset ja asemakaavamääräykset, joiden mukaan metsän luontainen kehitys sallitaan. Tarvittaessa turvallisuusriskin muodostavat yksittäiset puut voidaan poistaa ELY-keskuksen ohjeistuksen ja lupamenettelyn mukaisesti.

Ehdotus: Kaupunkikehitysjohtaja Rantanen Marja

Ympäristölautakunta päättää, että

1. kaupunkikehitys huolehtii tarvittaessa osana omaa päivittäistä metsänhoitoa turvallisuusriskin muodostavien yksittäisten puiden poistamisesta. Asiasta ollaan tarvittaessa yhteydessä ELY-keskukseen.
2. kirjanpainajatuhoja koskeva ilmoitus ei anna aihetta erillisiin lisätoimenpiteisiin ja asia todetaan loppuun käsitellyksi

Päätös:

Täytäntöönpano: